SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 377/08-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. B. (...), t. č. vo výkone väzby, ktorou namieta porušenie svojich bližšie neoznačených základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 355/2006 a v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 196/2007 a jeho uznesením zo 14. decembra 2007, ako aj uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To 1/08, 5 To 2/08, 5 To 3/08 z 8. januára 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 24. januára 2008 doručené podanie J. B. (ďalej len „sťažovateľ“) označené ako *„Ústavná sťažnosť pre porušenie zákona“* doplnené podaniami doručenými 28. januára 2008, 11. februára 2008, 16. apríla 2008, 21. apríla 2008 a 3. septembra 2008. Z obsahu podania ústavný súd vyvodil, že zámerom sťažovateľa bolo podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) proti porušeniu jeho bližšie neoznačených základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 196/2007 a jeho uznesením zo 14. decembra 2007 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“), ako aj uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 To 1/08, 5 To 2/08, 5 To 3/08 z 8. januára 2008 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Keďže sťažnosť v predloženom znení neobsahovala náležitosti predpísané zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd v prípise z 27. februára 2008 poučil sťažovateľa, aké náležitosti má sťažnosť obsahovať, a vyzval ho, aby v lehote 30 dní od doručenia výzvy svoju sťažnosť doplnil o chýbajúce náležitosti, pričom ho zároveň upozornil, že ak svoju sťažnosť v určenej lehote nedoplní, môže to spôsobiť odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu reagoval podaním doručeným ústavnému súdu 28. marca 2008, avšak sťažnosť dostačujúcim spôsobom nedoplnil.

Ústavný súd si na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa vyžiadal od okresného súdu fotokópiu relevantnej časti spisového materiálu vzťahujúceho sa na vec.

Zo sťažnosti, jej doplnení a z okresným súdom predloženej relevantnej časti spisového materiálu ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

1. Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 355/2006 zo 17. augusta 2006 z dôvodov v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a uznesením z 9. novembra 2007 boli rozšírené dôvody väzby o dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Väzba začala sťažovateľovi plynúť 15. augusta 2006 o 8.10 h.

2. Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 355/2006 z 29. januára 2007 bola sťažovateľovi predĺžená lehota trvania väzby 10. augusta 2007.

Sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu bola krajským súdom 13. februára 2007 zamietnutá.

3. Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 355/2006 z 12. júla 2007 bola sťažovateľovi predĺžená lehota trvania väzby do 15. decembra 2007. Sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu bola krajským súdom 7. augusta 2007 zamietnutá.

4. Dňa 5. decembra 2007 podal prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“ alebo „prokurátor krajskej prokuratúry“) obžalobu na sťažovateľa pre pokračujúci zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 a 4 Trestného zákona sčasti v štádiu pokusu, za pokus trestného činu úverového podvodu podľa § 8 ods. 1 a § 250a ods. 1 a 3 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 a v spolupáchateľstve za obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 20 k § 213 ods. 1 a 4 Trestného zákona.

5. Okresný súd 14. decembra 2007 vypočul sťažovateľa k dôvodom väzby a na neverejnom zasadnutí rozhodol, že sťažovateľa ponecháva ďalej vo väzbe. Sťažnosť sťažovateľa proti tomuto uzneseniu bola krajským súdom 8. januára 2008 zamietnutá.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné

návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa konštatoval, že jeho sťažnosť ani po doplnení napriek poučeniu ústavného súdu neobsahuje všetky náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde, keďže neobsahuje najmä označenie konkrétnych základných práv a slobôd sťažovateľa, ktoré mali byť označenými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu porušené, a zároveň neobsahuje kvalifikovaný návrh na rozhodnutie (petit), na základe ktorého by ústavný súd mohol vo veci rozhodnúť. Ústavný súd upozornil sťažovateľa, že ak požadovaným spôsobom nedoplní svoju sťažnosť, môže byť odmietnutá pri jej predbežnom prerokovaní. Keďže sťažovateľ svoju sťažnosť požadovaným spôsobom nedoplnil, zakladá to dôvod na odmietnutie jeho sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom, ústavný súd sa neuspokojil so svojím záverom, že sťažnosť ani po doplnení neobsahuje všetky náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde, a preskúmaval na základe dokumentácie predloženej okresným súdom aj ďalšie dôvody na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa zohľadňujúc pritom svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej môže podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 30 a § 138 Občianskeho súdneho poriadku ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, advokáta, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (napr. IV. ÚS 168/07, III. ÚS 243/07, I. ÚS 168/07).

Sťažnosť sťažovateľa doplnená viacerými podaniami je značne obsiahla, neprehľadná a sťažovateľ v nej uvádza celý rad námietok, ktoré v rôznych obmenách opakuje a ktoré možno zhrnúť takto:

Podstatou námietok sťažovateľa voči okresnému súdu je skutočnosť, že *„obdobie od 5. 12. 2007 do minimálne 14. 12. 07 kedy sa rozhodlo o mojej väzbe je absolútne nezákonný úsek v ktorom ma orgány činné v trestnom konaní držali vo väzbe“*.

Podľa sťažovateľa *„väzba ktorá plynula z prípravného konania do určitého dátumu je po podaní obžaloby pred týmto dátumom nezákonná v prípade, že súd okamžite po podaní obžaloby o ďalšom trvaní väzby nerozhodol“*. Preto je podľa jeho názoru aj napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti prvostupňovému rozhodnutiu o jeho ponechaní vo väzbe, nezákonné.

Ďalej sťažovateľ namieta, že o jeho väzbe *„v celom prípravnom konaní ako aj po podaní obžaloby rozhoduje neprísluśný súd“*, ako aj neprísluśný prokurátor (prokurátor krajskej prokuratúry, pozn.).

Keďže všetky rozhodnutia o väzbe (o vzatí do väzby, o zmene dôvodu väzby, o predĺžení lehoty trvania väzby) boli podľa sťažovateľa vydané *„iným ako príslušných súdom“*, považuje sťažovateľ svoju väzbu za nezákonnú a žiada, aby bol ihneď prepustený z väzby na slobodu.

1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 355/2006 a v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 196/2007 a jeho uznesením zo 14. decembra 2007

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou,

že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

1.1 Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že všetky rozhodnutia o väzbe vydané v jeho trestnej veci sú nezákonné, pretože boli vydané *„iným ako príslušných súdom“*. Podľa jeho názoru došlo ku spáchaniu skutkov aj v obvode Okresného súdu Banská Bystrica, a preto mal byť miestne príslušný tento okresný súd.

Sťažovateľ už v žiadosti o prepustenie z väzby doručenej krajskej prokuratúre 12. decembra 2007 namietal *„neprísluśný súd“* a žiadal aj z toho dôvodu prepustiť na slobodu.

Okresný súd sa v napadnutom uznesení vysporiadal s uvedenou námietkou sťažovateľa, a to, že *„je daná príslušnosť Okresného súdu Zvolen podľa § 17 ods. 1, 2 Tr. poriadku. Takisto úkony pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní je príslušný vykonávať súd, ktorý by bol príslušný na podanie obžaloby. Ak je takých súdov viac, úkony vykonáva súd, v obvode ktorého je činný prokurátor, ktorý podal príslušný návrh (§24 ods. 1 Tr. poriadku). Súd je preto toho názoru, že príslušnosť okresného súdu*

konať vo veci bola daná ako v prípravnom konaní tak aj v konaní pred súdom.“. Obsahom napadnutého uznesenia okresného súdu je aj konštatovanie, že *„s poukazom na § 6 ods. 1 Zákona č. 153/2001 o prokuratúre nadriadený prokurátor je oprávnený vykonať aj úkony podriadeného prokurátora... Toto ustanovenie odkazuje na 54 ods. 1 písm. e Zákona o prokuratúre podľa ktorého je nadriadeným prokurátorom okresného prokurátora krajský prokurátor.“*.

Sťažovateľ aj v sťažnosti proti namietanému uzneseniu okresného súdu uviedol námietky týkajúce sa „neprísluśného súdu“ a „neprísluśného prokurátora“. Krajský súd uznesením sp. zn. 5 To 1/08, 5 To 2/08, 5 To 3/08 z 8. januára 2008 prerokoval túto sťažnosť a poukazujúc na odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré si v celom rozsahu osvojil, sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol.

Podľa názoru ústavného súdu na konanie o sťažnosti v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie bližšie neoznačených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 355/2006, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane práv sťažovateľa, porušenie ktorých namieta, vo vzťahu ku konaniu okresného súdu, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, rozhodoval v druhom stupni krajský súd. Vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity preto nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať označené konanie okresného súdu, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 ústavného súdu z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

1.2 Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté, že jeho väzba trvá ďalej, je nezákonné, čo odôvodňuje tým, že *„väzba ktorá plynula z prípravného konania do určitého dátumu je po podaní obžaloby pred týmto dátumom nezákonná v prípade, že súd okamžite po podaní obžaloby o ďalšom trvaní väzby nerozhodol“*. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa konštatoval,

že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a konaniu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, mohol sťažovateľ podať sťažnosť podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku (čo aj urobil), o ktorej bol oprávnený rozhodnúť krajský súd.

Preto ústavný súd tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich bližšie neoznačených práv postupom okresného súdu v označenom konaní a napadnutým uznesením okresného súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 1/08, 5 To 2/08, 5 To 3/08 z 8. januára 2008

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 75/04, I. ÚS 314/08).

Z podania sťažovateľa doručeného ústavnému súdu 16. apríla 2008 odovzdaného na poštovú prepravu 4. apríla 2008 možno vyvodiť, že rozšíril svoju sťažnosť aj o napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté, že sa sťažovateľ ponecháva ďalej vo väzbe. Predmetné uznesenie krajského súdu bolo podľa zistení ústavného súdu sťažovateľovi doručené 17. januára 2008.

Z uvedených skutočností nepochybne vyplýva, že sťažovateľ napadol uznesenie krajského súdu zjavne po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehote vyplývajúcej z § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o jej odmietnutí, a to v časti namietajúcej porušenie jeho bližšie neoznačených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 355/2006, ako aj napadnutým uznesením okresného súdu z dôvodu nedostatku svojej právomoci, a v časti namietajúcej porušenie jeho bližšie neoznačených práv napadnutým uznesením krajského z dôvodu oneskorenosti.

Nedostatok právomoci ústavného súdu na rozhodnutie o tejto sťažnosti ani nesplnenie podmienky jej podania v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nemožno odstrániť, preto bolo už bez právneho významu vyzvať sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho sťažnosti (najmä na označenie základných ľudských práv a slobôd, porušenie ktorých namieta).

O žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom ústavný súd už nerozhodoval, pretože z jeho už uvedených záverov vyplynulo, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, čím sťažovateľ nesplnil jeden zo základných predpokladov potrebných na vyhovenie takejto žiadosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008